

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u vijeću sastavljenom od sudija Gligorević Ruže, kao predsjednika vijeća, Lucić Josipe i Kovačević Maide, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja T. H. iz B., koga zastupa punomoćnik M. M., advokat iz B., protiv tuženih JP „K. B.“ d.o.o. Brčko distrikt BiH, koga zastupa O. D., advokat iz B. i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, koga zastupa zakonski zastupnik Pravobranilaštvo Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, radi naknade štete (v.sp. 10.000,00 KM), odlučujući o žalbama tuženih izjavljenim protiv presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 000932 09 P od 20.04.2012. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 02.08.2013. godine, donio je slijedeću

P R E S U D U

Žalbe tuženih JP „K. B.“ d.o.o. Brčko distrikt BiH i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine se ODBIJAJU kao neosnovane i presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 000932 09 P od 20.04.2012. godine POTVRĐUJE.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 000932 09 P od 20.04.2012. godine (u daljem tekstu prvostepena presuda) odlučeno je kako slijedi:

„Obavezuju se tuženi JP „K. B.“ DOO BRČKO DISTRIKT BIH i BRČKO DISTRIKT BIH, da tužitelju H. T. iz B., solidarno na ime naknade materijalne štete nastale uništenjem krova kuće od požara, isplate iznos od 9.578,50 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 21.03.2012. godine, kao dana presuđenja pa do isplate, sve u roku od 30 dana, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Obavezuju se tuženi da tužitelju naknade troškove parničnog postupka u iznosu od 2.400,00 KM.“

Protiv prvostepene presude, blagovremeno se žale i tuženi JP „K. B.“ d.o.o. Brčko distrikt BiH i tuženi Brčko distrikt Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu tuženi) zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlažu ovom sudu da im žalbe uvaži, prvotuženi predlaže da prvostepenu presudu ili ukine i predmet uputi na ponovni postupak i odlučivanje ili preinači i odbije tužbeni zahtjev, dok drugotuženi samo predlaže da prvostepenu presudu preinači i odbije tužbeni zahtjev, a obojica predlažu da im se dosude troškovi parničnog postupka.

Tužitelj T. H. iz B. (u daljem tekstu tužitelj) nije odgovorio na žalbe tuženih.

Nakon što je prvostepenu presudu ispitao u smislu odredbe člana 330. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 8/09 i 52/10, u daljem tekstu Zakon o parničnom postupku), ovaj sud je ocijenio da žalbe nisu osnovane i odlučio je kao u izreci ove presude iz razloga koji slijede:

Predmet ove parnice zahtjev je tužitelja da mu tuženi naknade materijalnu štetu uzrokovanu kratkim spojem na vanjskim električnim instalacijama (vanjskom priključku) usljed čega je izbio požar i krov na njegovoj obiteljskoj kući izgorio, uz dosudu zakonske zatezne kamate od presuđenja i troškova parničnog postupka.

Ovako postavljenom tužbenom zahtjevu tuženi su se suprostavili prigovorom da nisu odgovorni za nastalu štetu navodom da je kratki spoj, koji izazvao varničenje i požar, nastao na unutrašnjim električnim instalacijama za čiju ispravnost, u smislu odredbi članova 28. i 39. Zakona o općim uslovima za isporuku električne energije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 37/04, 3/06, 28/07 i 25/08) u daljem tekstu Zakon o opštim uslovima za isporuku električne energije), ne odgovaraju oni kao isporučitelji, već tuženi kao kupac (potrošač), a prigovorili su i visini postavljenog tužbenog zahtjeva.

Odlučujući o tužbenom zahtjevu, polazeći od činjeničnih tvrdnji na kojima tužitelj temelji svoj zahtjev i činjeničnih tvrdnji i argumenata kojima su se tuženi suprostavili tužbenom zahtjevu i pozivajući se na rezultate rasprave:

da je 13.05.2009. godine izbio požar na krovu obiteljske kuće tužitelja u kome je pričinjena znatna materijalna šteta,

da je vještak građevinske struke procijenio da ukupna vrijednost građevinskih i zanatskih radova i materijala „kojeg je potrebno uložiti da bi se oštećeni porodični stambeni objekat vlasnika T. H. doveo u pređašnje stanje u kakvom je bio prije izbijanja požara iznosi 9.578,50 KM“,

da je na temelju raspoložive „dokumentacije vezane za predmetni događaj, kao i ličnim izlaskom na teren“ vještak elektro struke zaključio da je požar „nastao na priključnom mjestu napojnog kabla i samonosivog snopa na krovnoj konzoli (štenderu) iznad objekta koji se proširio preko zapaljenog kabla u objekat“, a da je uzrok požara „slab kontakt napojnog kabla iz objekta spojenog preko izolovanih vododihtujućih vijčanih strujnih stezaljki na mrežni samonosivi kabel, koji je rezultirao povećanim prelaznim otporom i lokalnim zagrijavanjem provodnika napojnog kabla koje je uzrokovalo slabljenje otpora izolacije kabla i kratak spoj“, te da su se „požar i posledice kratkog spoja mogle ... sprečiti pravilnim izborom i podešavanjem zaštite od kratkog spoja i strujnog preopterećenja u niskonaponskoj mreži..., što je u nadležnosti Elektrodistribucije Brčko“,

obzirom na nalaz vještaka elektro struke, prvostepeni sud je utvrdio da je na vanjskim električnim instalacijama (vanjskom priključku) nastao požar za čiju ispravnost i kakvoću materijala odgovaraju tuženi,

a, obzirom da je proizvodnja i distribucija električne energije opasna djelatnost, pa kako se u smislu odredbe člana 173. preuzetog Zakona o obligacionim odnosima šteta nastala u vezi sa opasnom djelatnosti ili opasnom stvari smatra da potiče od te djelatnosti odnosno stvari, izuzev ako se ne dokaže da one nisu bile uzrok štete, a kako je na objektu tužitelja šteta nastala upravo distribucijom električne energije, prvostepeni sud je zaključio da tuženi odgovaraju za svaku štetu koja nastane u okviru te (opasne) djelatnosti (isporuke električne energije) pa tako i za ovu konkretnu štetu, „po pravilu odgovornosti bez krivice“, a kako tuženi nisu pružili dokaze da je šteta nastala usljed kvara na električnoj instalaciji u kući tužitelja, niti da uzrok požara nije distribucija električne energije, te pošto je prihvatio nalaz vještaka građevinske struke i utvrdio visinu štete, prvostepeni sud je tako i sudio i tužene obvezao da tužitelju naknade materijalnu štetu kao u izreci svoje presude.

Ovo su u bitnom razlozi prvostepenog suda zbog kojih je odlučio kao u izreci svoje presude.

Odluka prvostepenog suda je pravilna.

Tuženi smatraju da je njihovim obvezivanjem da tužitelju naknade štetu prvostepeni sud povrijedio odredbe Zakona o parničnom postupku, koji obojica konkretiziraju u povredi odredbe člana 8. (ocjena dokaza), pogrešno i nepotpuno utvrdio činjenično stanje i pogrešno primijenio materijalno pravo kada nije primijenio odredbu člana 39. Zakona o općim uslovima za isporuku električne energije. Oba tužena, kroz dva žalbena razloga u bitnom tvrde da je prvostepeni sud pravilno cijenio provedene dokaze, posebno nalaz i mišljenje vještaka elektro struke i službenu zabilješku inspektora zaštite od požara da ne bi zaključio i utvrdio da je požar izbio na vanjskim električnim instalacijama (na štenderu iznad objekta), već bi utvrdio da je mjesto izbijanja požara na unutrašnjem priključku (iznad srednje pregrade između drvenog vijenca i broskog poda kojim je potkovan krov) za čiju ispravnost, sukladno gore pomenutoj odredbi, odgovara tužitelj kao kupac.

Takve, međutim, tvrdnje tuženih ovaj sud nije našao osnovanim, jer je protivno žalbenim navodima ocijenio da je prvostepeni sud, obzirom na predmet spora (naknada štete uzrokovane isporukom električne energije), temeljem izvedenih relevantnih dokaza pravilno utvrdio sve činjenice i okolnosti o kojima se vodi spor, a sve dokaze je pravilno cijenio i dao im odgovarajući značaj sa stanovišta relevantnih odredbi materijalnog prava o potraživanju naknade materijalne štete nastale u vezi s opasnom stvari, odnosno opasnom djelatnosti, odgovornosti za štetu i oslobođanju od odgovornosti (odredbe članova 173., 174. i 177. Zakona o obligacionim odnosima u vezi sa odredbama Zakona o općim uslovima za isporuku električne energije obzirom na prigovor tuženih da je šteta uzrokovana zbog neispravnosti unutrašnjih instalacija) po kojima se postavljene tužbene zahtjeve raspravlja i prosuđuje. Pravilno je u granicama svojih ovlaštenja propisanih u odredbi člana 236. Zakona o parničnom postupku prihvatio kao dokazanu tvrdnju tužitelja da je požar nastao na vanjskim instalacijama za čiju ispravnost i kakvoću materijala odgovaraju tuženi budući da ima uporište u nalazu i mišljenju vještaka elektro struke za kojeg je Zakon o parničnom postupku propisao da je kvalificirano dokazno sredstvo i ima jaču dokaznu snagu od zapisnika kojeg je sačinio inspektor zaštite od požara (po struci dip. ing. mašinstva, opaska ovog suda), čiji zadatak je da posmatra događaj sa stanovišta povrede zaštitnih propisa i kada te povrede nisu u kauzalnoj (uzročnoj) vezi sa štetnom posljedicom, dok se vještak orijentira na utvrđivanje ili razjašnjenje činjenica za koje je potrebno stručno znanje kojim sud ne raspolaže (iz oblasti elektro struke), a u ovom slučaju ni inspektor zaštite od požara. Time u pravcu istaknutih žalbenih razloga i navoda nisu učinjeni žalbom ukazani procesni propusti, a ni propusti činjenične i materijalnopravne naravi za koje tuženi tvrde da su uticali na pravilnost i zakonitost prvostepene presude.

A, u prvostepenoj presudi, temeljem provedenih kvalificiranih dokaznih sredstava, utvrđene relevantne činjenice i okolnosti, da se tuženi bave distribucijom električne energije, da je u okviru te djelatnosti prilikom isporuke električne energije tužitelju na obiteljskoj kući tužitelja izgorio krov u požaru uzrokovanom kratkim spojem na vanjskim električnim instalacijama, da se požar, odnosno posljedice kratkog spoja i nastala šteta mogla spriječiti da su se tuženi u izboru materijala vanjskih instalacija držali normativa propisanim Pravilnikom o tehničkim normativima za zaštitu niskonaponskih mreža i pripadajućih transformatorskih stanica („Službeni list SFRJ“, broj 13/78), da se iznosom od 9.578,50 KM može popraviti nastala šteta, dostatne su za utvrđenje i zaključak, prvo da je štetu tužitelju uzrokovala električna energija u neispravnim vanjskim električnim instalacijama i drugo da tuženi, kao isporučitelji električne energije tužitelju odgovaraju za štetu koju je pretrpio na osnovu odredbi članova 173. i 174. Zakona o obligacionim odnosima.

Jer, distribucija električne energije po svojoj fizičkoj i pravnoj naravi je opasna djelatnost, pa kada je tužitelju šteta uzrokovana u vezi sa distribucijom električne energije, tuženi odgovaraju za štetu po principu kauzalne (objektivne) odgovornosti (odredbe članova 173. i 174. Zakona o obligacionim odnosima). Naime, Zakon o obligacionim odnosima, imenujući opasnu stvar i opasnu djelatnost, gore pomenutim odredbama uređuje objektivnu odgovornost za povećanu opasnost i utvrđuje pretpostavku uzročnosti, ali ujedno, onom rješidbom „izuzev ako se dokaže da

ne nisu bile uzrok štete“ (opasna stvar i opasna djelatnost) postavlja je kao oborivu zakonsku pretpostavku. Dakle, imatelj opasne stvari i vršitelj opasne djelatnosti mogu se osloboditi odgovornosti dokažu li da opasna stvar ili opasna djelatnost nisu bile uzrok štete, ili da je šteta posljedica određenih okolnosti: djelovanja više sile ili radnje samog oštećenog ili treće osobe (odredba člana 177. istog Zakona).

Međutim, ovdje (u konkretnom slučaju) tuženi su samo tvrdili da je šteta nastala usljed požara uzrokovanog kratkim spojem na unutrašnjim električnim instalacijama, što pretpostavlja i odgovornost tužitelja (vlasnika objekta) kao potrošača suglasno gore pomenutim odredbama Zakona o općim uslovima za isporuku električne energije. Da bi se oslobodili odgovornosti za štetu, prema odredbi člana 177. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima, morali su dokazati da je šteta nastala isključivom radnjom oštećenika (da je šteta nastala zbog neispravnosti unutrašnje instalacije) koju nisu mogli predvidjeti i čije posljedice nisu mogli izbjeći ili otkloniti, a glavni dokaz kojim su nastojali uvjeriti sud da je uzrok štete kratki spoj na unutrašnjoj instalaciji i na kojem inzistiraju sada i u žalbi, je zapisnik inspektora zaštite od požara i kojeg su suprostavili vještačenju vještaka elektro struke. A, u konkurenciji ova dva dokazna sredstva, vještačenje vještaka iz domena elektro struke i zapisnika kojeg je sačinio inspektor zaštite od požara po struci dipl. ing. mašinstva, jaču dokaznu snagu ima vještačenje vještaka elektro struke, jer je valjalo odgovoriti gdje je mjesto i šta je uzrok kratkog spoja na električnim instalacijama, a kvalificirani odgovor je svakako u domenu dipl. ing. elektrotehničke struke.

Kada je to tako, onda prvostepeni sud nije mogao uzeti da je istinita tvrdnja tuženih, kojom su se pokušali osloboditi od odgovornosti za štetu, da je kratki spoj nastao na unutrašnjim instalacijama u situaciji kada za istinitost te tvrdnje nisu pružili druga adekvatna dokazna sredstva (pravilo o teretu dokazivanja propisano odredbom člana 126. Zakona o parničnom postupku).

Prema tome, kako tuženi pruženim dokaznim sredstvom nisu pobili nalaz vještaka elektro struke i sud uvjerali u suprotno, a kako je sud dužan strankama pružiti pravnu zaštitu u okviru činjenica na kojima stranke temelje svoje zahtjeve i činjenica utvrđenih u postupku u onom obimu u kojem to dozvoljavaju propisi materijalnog prava, pa kako kod iznesenog izložena utvrđenja opravdavaju zaključak prvostepenog suda o utemeljenosti tužbenog zahtjeva i da je prvostepeni sud na podlozi utvrđenog činjeničnog stanja pravilno primijenio materijalno pravo, u takvoj situaciji tuženi ne mogu istaknutim žalbenim razlozima i iznesenim navodima osnovano pobijati pravilnost i zakonitost prvostepene presude.

Stoga je kod izloženog valjalo žalbe tuženih kao neosnovane odbiti i prvostepenu presudu potvrditi na osnovu odredbe člana 335. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Ruža Gligorević